

सन २०२३-२४ मध्ये कृषि यांत्रिकीकरण उप
अभियानांतर्गत सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी
दुसऱ्या हप्त्याचा रु.५३.४६६७ कोटी निधी
वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :-कृयांयो-२०२३/प्र.क्र.१९६/८-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई-४०००३२.
दिनांक : २२ डिसेंबर, २०२३.

संदर्भ :-

१. केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या संकेत स्थळावरील राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचना.
२. केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, कृषि व शेतकरी कल्याण विभागाचे पत्र क्र. १३-१७/२०२३-PC, दिनांक १७.२.२०२३
३. कृषि विभाग शासन पत्र क्रमांक RKV-०१२३/C.R. १३/१४-A, दिनांक ३०.५.२०२३
४. कृषि विभाग शासन निर्णय क्रमांक कृयांयो-२०२३/प्र.क्र.१७५/८-अ, दि. २१ जुलै, २०२३.
५. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र. १-१५/२०२३ आरकेव्हीवाय/१, दि. १ ऑगस्ट, २०२३
६. कृषि विभाग शासन निर्णय क्रमांक कृयांयो-२०२३/प्र.क्र.१९६/८-अ, दि. ५ सप्टेंबर, २०२३.
७. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार पत्र क्र.१-१५/२०२३-RKVY/२, दि. ८ डिसेंबर, २०२३
८. संचालक (नि. व गुनि.), कृषि आयुक्तालय यांचे पत्र क्र. कृ.यां.उ.अ./गुनि-५/नक्र.१९७/२०२३/ ३८६६२/ २०२३, दि. १८.१२.२०२३

प्रस्तावना :

राज्यात केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान राबविण्यात येत आहे. सदर उप अभियानांतर्गत एकूण आठ घटक असून घटक क्र. १ व २ हे नवीन तंत्रज्ञानाने विकसित केलेल्या संयंत्रांची प्रात्यक्षिके, प्रशिक्षण व चाचणीबाबत आहेत. घटक क्र. १ व २ यासाठी केंद्र हिश्याचे प्रमाण १०० टक्के आहे. उर्वरित ६ घटकांसाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या निधी हिश्याचे प्रमाण ६०:४० असे आहे.

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना RKVY कॅप्टेरिया अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान समाविष्ट केल्यामुळे RKVY च्या मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षते खालील SLSC च्या दिनांक १७.५.२०२३ रोजीच्या बैठकीत केंद्र हिस्सा रु.८७२४.२२ लाख व त्यासाठीचा पूरक राज्य हिस्सा रु.५७७६.१५ लाख याप्रमाणे एकूण रु.१४५००.३७ लाख निधीच्या वार्षिक कृती आराखड्यास मान्यता दिली आहे. संदर्भ क्र. ६ च्या शासन निर्णयान्वये पहिल्या हप्त्याचा केंद्र हिस्सा रु.२०.५०. कोटी व त्यास आवश्यक समरूप राज्य हिस्सा रु. १३.६६६७ .कोटी असा एकूण रु. ३४.१६६७ .कोटी इतका निधी वितरीत करण्यात आला आहे.

केंद्र शासनाने संदर्भ ७ अन्वये कृषि यांत्रिकीकरण अभियानासाठी सन २०२३-२४ करिता सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी वितरीत केलेला केंद्र हिस्सा रु. ७.०८ कोटी निधी तसेच केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र. ५ दिनांक १ ऑगस्ट, २०२३ रोजीच्या पत्रान्वये राज्य शासनास दिलेल्या अधिकारानुसार राकृवियो (डीपीआर) सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी वितरीत निधी मधील वळविलेला रु. २५.०० कोटी असा एकूण केंद्र हिस्सा ३२.०८ कोटी तसेच त्यास अनुरूप राज्य हिस्सा रु. २१.३८६७ कोटी निधी असे एकूण ५३.४६६७ कोटी आयुक्त (कृषि) यांना वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्यानुषंगाने शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :

१. सन २०२३-२४ मध्ये कृषि यांत्रिकीकरण उप-अभियानाच्या अंमलबजावणीकरिता सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी केंद्र हिस्सा रु. ३२.०८ कोटी (रुपये बत्तीस कोटी आठ लाख फक्त) व त्यास आवश्यक समरूप राज्य हिस्सा रु. २१.३८६७ कोटी (रुपये एकवीस कोटी अडतीस लाख सदुसष्ट हजार फक्त) असा एकूण रु. ५३.४६६७ कोटी (रुपये त्रेपन्न कोटी सेहेचाळीस लाख सदुसष्ट हजार फक्त) आयुक्त, कृषि यांना वितरित करण्यात येत आहे.
२. सदर योजनेतर्गत मंजूर केलेला रु. ५३.४६६७ कोटी निधी खालील लेखाशिर्षाखाली चालू वर्षी अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतुदीमधून भागविण्यात यावा.

केंद्र	राज्य
मागणी क्रमांक:- डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (००)११३-कृषि अभियांत्रिकी (००) (०८) कृषि उन्नती योजना कृषि अभियांत्रिकीकरण उपअभियान (कें.पु.यो), (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (२४०१ २५१३) ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक:- डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (००)११३-कृषि अभियांत्रिकी (००) (१६) कृषि उन्नती योजना कृषि अभियांत्रिकीकरण उपअभियान (कें.पु.यो), (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (२४०१ ८७३६) ३३ अर्थसहाय्य

३. या उप-अभियानाकरीता वितरीत केलेला निधी केंद्र शासनाने वार्षिक कृति आराखड्यात मंजूर केलेल्या बाबींवर खर्ची टाकावा तसेच, अनुदानाची रक्कम लाभार्थ्यांना महा-डीबीटी प्रणालीद्वारे आधारसंलग्न बँक खात्यावर सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणालीद्वारे जमा करावी.
४. सदर योजनेतर्गत ट्रॅक्टर या बाबीसाठी अनुसूचित जाती/जमाती, महिला, अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांसाठी किंमतीच्या ५०% किंवा रु. १.२५ लाख यापैकी जे कमी असेल ते आणि इतर शेतकऱ्यांसाठी ४०% किंवा रु.१ लाख यापैकी जे कमी असेल ते याप्रमाणे अनुदान देण्यात यावे.
५. इतर यंत्र/अवजारांच्या बाबतीत केंद्र शासनाच्या कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचना, अटी व शर्तीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.
६. सदर निधी खर्च करताना तो विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/प्रक्रियाचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादे/C.V.C. तत्वानुसार/ प्रचलित शासन निर्णय/ नियम/ परिपत्रक/तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/ अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.
७. कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियानाच्या उद्दिष्ट पूर्तीसाठी, संचालक (निविष्टा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय यांनी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन उद्दिष्टनिहाय अंमलबजावणी विषयक सविस्तर सूचना सर्व क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना निर्गमित कराव्यात. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे या योजनेचा आर्थिक व भौतिक प्रगतीचा. मासिक अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखे पर्यंत केंद्र शासनास सादर करावा.

८. सदर अभियानाकरिता वितरित केलेला निधी कोषागारातून आहरित करण्याकरिता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून आणि सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषी आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
९. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या दि. १२ एप्रिल, २०२२ तसेच ८ डिसेंबर, २०२३ रोजीच्या शासन परिपत्रकान्वये विभागास प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करुन व सदर परिपत्रकातील अटी शर्तीची पूर्तता करुन निर्गमित करण्यात येत आहे.
१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३१२२२१५२३१५२६०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

(महेंद्र घाडगे)

अवर सचिव ,महाराष्ट्र शासन

प्रति:-

१. मा. मंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई-३२.
२. अ.मु.स.(वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३. अ.मु.स.(नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. सर्व संचालक/सह संचालक, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१.
७. विभागीय कृषि सह संचालक (सर्व).
८. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व).
९. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर (लेखा परिक्षा) /(लेखा व अनुज्ञेयता).
१०. माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
११. नियोजन विभाग (का-१४३१) मंत्रालय, मुंबई-३२.
१२. वित्त विभाग (व्यय-१ व अर्थसंकल्प - १३) मंत्रालय, मुंबई- ३२.
१३. निवड नस्ती (कार्यासन -८ ओ).